Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 10.10.2023, HE 34/2023 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2024 tuloveroasteikosta. Asteikon tulorajoja korotettaisiin noin 2,8 prosentilla indeksitarkistuksen vuoksi. Työtulovähennyksen enimmäismääriä ja poistumaprosenttien tulorajoja sekä perusvähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi.

Työtulovähennyksen ikään perustuvan enimmäismäärän korotusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotus poistettaisiin alle 65-vuotiailta ja enimmäismäärän korotus kaksinkertaistettaisiin 65 vuotta täyttäneillä 600 eurosta 1 200 euroon.

Asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuosuutta nostettaisiin 750 eurosta 900 euroon. Lisäksi työttömänä ja perhevapaalla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alennusta muutettaisiin vastaavassa suhteessa.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä koskevaa korotettua kotitalousvähennystä jatkettaisiin vuodelle 2024. Lisäksi laillistetun fysioterapeutin antama fysioterapia ja laillistetun toimintaterapeutin antama toimintaterapia säädettäisiin kototalousvähennykseen oikeuttaviksi töiksi.

Lisäksi esityksessä esitetään tuloverolakia muutettavaksi siten, että yhteisöjen yleistä verovelvollisuutta tosiasiallisen johtopaikan perusteella koskevan, määrättyihin rahastoihin sovellettavan määräaikaisen rahastopoikkeuksen voimassaoloa jatkettaisiin vuodella.

Ulkomaisten avainhenkilöiden lähdeverotuksen alainen työskentelyaika ehdotetaan pidennettäväksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen.

Lisäksi esityksessä esitetään perintöveron maksuaikaa pidennettäväksi kahdesta vuodesta kymmeneen vuoteen.

Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ansiotulojen verotus

Hallitusohjelman mukaan työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi ansiotuloverotusta kevennetään painottaen kevennystä pieni- ja keskituloisiin korottamalla työtulovähennystä. Esityksessä hallitusohjelman mukainen työn verotuksen kevennys ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tulorajoja.

Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi 2,8 prosentin mukaisesti indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla. Indeksitarkistus ehdotetaan toteutettavaksi korottamalla progressiivisen tuloveroasteikon kaikkia tulorajoja sekä kasvattamalla perusvähennyksen enimmäismäärää ja korottamalla työtulovähennyksen enimmäismäärää ja poistumaprosenttien tulorajoja. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti verotuksen ylintä progressioporrasta esitetään jatkettavaksi määräaikaisena 150 000 euron tasolla.

Suomen Yrittäjät pitää hallitusohjelman tavoitetta työn vastaanottamisen kannustimien parantamiseksi erittäin kannatettavana ja ehdotettuja työtulovähennyksen korotuksia työn verotuksen keventämiseksi perusteltuina. Suomen Yrittäjät pitää hallitusohjelman ja budjettiriihen linjausten mukaisia indeksitarkistuksia perusteltuina.

Ikään perustuvan työtulovähennyksen korotuksen kohdistaminen

Vuoden 2023 alusta voimaan tulleella tuloverolain muutoksella työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettiin portaittain 60, 62 ja 65 vuotta täyttäneillä. Esityksessä työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus esitetään kohdistettavaksi uudelleen siten, että enimmäismäärän korotus poistuu alle 65-vuotiailta, mutta 65 vuotta täyttäneillä enimmäismäärän korotus kaksinkertaistetaan. 65 vuotta täyttäneillä työtulovähennyksen enimmäismäärän korotusta nostettaisiin 600 eurosta 1 200 euroon.

Vuonna 2023 voimaan tulleilla työtulovähennyksen korotuksilla tavoiteltiin korkeampaa työllisyysastetta. Esityksessä kuvatulla tavalla työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus on tehoton keino parantaa 60–64-vuotiaiden työttömyyttä. Tavoitteelle päinvastaisesti työtulovähennyksen korottaminen voi toimia jopa kannustimena vähentää työntekoa niillä henkilöillä, jotka eivät ole vielä saavuttaneet lakisääteistä eläkeikäänsä.

Suomen Yrittäjät pitää johdonmukaista veropolitiikkaa tärkeänä, ja lähtökohtaisesti lainsäädännön ennustettavuuden näkökulmasta ei voida pitää hyvänä, että sääntelyä muutetaan pian sääntelyn voimaantulon jälkeen. Pidämme kuitenkin ehdotusta työtulovähennyksen korotuksen uudelleen

kohdistamisesta 65 vuotta täyttäneiden työssä jatkamisen kannustinvaikutuksen voimistamiseksi ja siten työllisyysasteen parantamiseksi perusteltuna.

Matkakuluvähennyksen omavastuun korottaminen

Esityksessä ehdotetaan asunnon ja työpaikan välisiä matkakustannuksia koskevan vähennyksen omavastuuta korotettavaksi 750 eurosta 900 euroon. Omavastuuosuutta on korotettu viimeksi vuoden 2015 alusta, jolloin matkakuluvähennyksen omavastuuosuus nousi 600 eurosta 750 euroon. Matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden tarkoituksena on ollut rajata vähennyksen ulkopuolelle lyhyttä asunnon ja työpaikan välistä matkaa kulkevat, joilla matkakustannuksia ei synny tavanomaista enempää. Viimeisimmän omavastuuosuuden korotuksen jälkeen, muun muassa pääkaupunkiseudulla matkalippujen hintojen kohoamisen myötä, matkakuluvähennyksen piiriin on tullut lyhyitä työmatkoja, jotka ovat aiemmin jääneet matkakuluvähennyksen ulkopuolelle.

Esityksessä ehdotetaan myös työttömänä tai perhevapailla olleiden matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden alentaminen mitoitettaisiin määrältään siten, että se pysyisi suhteellisesti samalla tasolla verrattuna ehdotettuun omavastuuosuuden korotukseen.

Suomen Yrittäjät pitää matkakuluvähennyksen omavastuuosuuden korottamista perusteltuna.

Kotitalousvähennys

Vuoden 2022 alussa tuli voimaan kotitalousvähennyksen tilapäiset korotukset, jotka koskevat kotitalous-, hoito- ja hoivatyötä sekä öljylämmityksestä luopumista. Hallituksen esityksen (HE 142/2021 vp) mukaan kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön korotuksissa on kyse kaksivuotisesta kokeilusta kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi. Esityksessä ehdotetaan kyseisiä tilapäisiä korotuksia jatkettavaksi vuodelle 2024. Samalla esitetään kotitalousvähennystä laajennettavaksi fysio- ja toimintaterapiaan.

Kotitalous-, hoito- ja hoivatyö ovat nähdäksemme luonteeltaan sellaisia, että kysyntä yhtä kotitaloutta kohti on rajallista. Kokeilun mittausasetelma kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korotuksen työllisyyttä lisäävän vaikutuksen mittaamiseksi on huono, sillä rajaamalla remonttityöt kokeilun ulkopuolelle menetetään valtaosa kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottamisen todellisesta potentiaalista lisätä työllisyyttä. Näkemyksemme mukaan aidosti toimiva ja työllisyyttä lisäävä kotitalousvähennyskokeilu edellyttäisi sitä, että nykyisin kotitalousvähennykseen oikeuttavat asunnon

tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyöt olisivat mukana kokeilussa.

Suomen Yrittäjät esittää, että jatkettavaksi esitetyt kotitalousvähennyksen tilapäiset korotukset laajennetaan koskettamaan kaikkea asunnon tai vapaa-ajanasunnon kunnossapito- tai perusparannustyötä, joka voimassa olevien kotitalousvähennystä koskevien säännösten mukaan oikeuttaa kotitalousvähennyksen tekemiseen. Remonttitöiden sisällyttäminen kotitalousvähennyksen korotusten piiriin voisi myös osaltaan tukea tällä hetkellä vaikeuksissa olevan rakennusalan tilannetta.

Määräaikaisen rahastopoikkeuksen jatkaminen

Suomen Yrittäjät kannattaa esitystä, että määräaikaista rahastopoikkeusta jatketaan vuodella, kun keskustelut EU:n komission kanssa pysyvään rahastopoikkeukseen liittyvistä valtiontukinäkökohdista ovat kesken.

Avainhenkilölain enimmäistyöajan pidennys

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotusta avainhenkilölain enimmäistyöskentelyajan pidentämiseksi 48 kuukaudesta 84 kuukauteen, jolla pyritään parantamaan kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi tarkoitettuja verokannustimia.

Perintöveron maksuajan pidentäminen

Esityksessä ehdotetaan perintö- ja lahjaverolain säännöstä perintöveron pidennetystä maksuajasta pidennettäväksi 2 vuodesta 10 vuoteen. Muutoksen myötä maksamatonta perintöveroa ei perittäisi ulosottoteitse, maksamattoman perintöveron perusteella ei haettaisi verovelvollista konkurssiin eikä tietoa maksamattomasta perintöverosta merkittäisi verovelkarekisteriin ennen kuin 10 vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Esityksen mukaan maksuajalta perittäisiin alennettua viivästyskorkoa.

Perintöveron maksuajan pidentämistä koskevan esityksen tavoitteena on lieventää perintöveron välittömään maksuvelvollisuuteen liittyviä rahoitusvaikeuksia. Esitysluonnoksessa ehdotettiin, että perintöveron pidennetyltä maksuajalta perittäisiin normaali viivästyskorko. Lausuntopalautteen johdosta hallituksen esityksessä perintöveron maksuajan pidennykseltä perittävän viivästyskoron määrää on alennettu siten, että viivästyskoron määrä maksupidennyksen ajalta olisi kutakin kalenterivuotta edeltävän puolivuotiskauden korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 3,5 prosenttiyksiköllä.

Suomen Yrittäjät pitää ehdotettua viivästyskoron laskua oikeasuuntaisena, mutta katsoo, että ehdotettu korko on jää edelleen liian korkeaksi suhteessa esityksen tavoitteeseen. Mikäli maksuajalta peritään liian korkeaa korkoa, pidennetystä maksuajasta ei käytännössä muodostu verovelvolliselle varteenotettavaa keinoa helpottamaan perintöverosta aiheutuvia rahoitusvaikeuksia. Esimerkiksi jäännösverolle lasketaan veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 a §:n 2 momentin mukaista huojennettua viivästyskorkoa, joka on suuruudeltaan KorkoL 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä. Jotta perintöveron maksuajan pidentämisellä voitaisiin aidosti helpottaa verovelvollisten perintöveron rahoitusvaikeuksia, tulee korkoa edelleen alentaa esitetystä.

Suomen Yrittäjät pitää ehdotusta perintöveron maksuajan pidentämisestä lähtökohtaisesti kannatettavana, mutta esittää, että esitystä tarkastellaan uudelleen perintöveron pidennetyltä maksuajalta mahdollisesti perittävän koron osalta. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan esityksen tavoitteeseen nähden oikeasuhtainen ja kohtuullinen korko voisi olla korkeintaan huojennetun viivästyskoron suuruinen.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija